GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḊI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 216. Vinerĭ, 2 (14) Octomvre. 1887.

NOU ABONAMENTU
la
„GAZETA TRANSILVANIEI."

Cu 1 Octomvre 1887 st. v., se începe unŭ nou abonamentŭ pe triluniulŭ Octomvre, Novembre şi Decemvre la care invitămŭ pe toţĭ onoraţii amicĭ şi sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România şi străinătate:
pe trei lunĭ 3 fl.	pe trei lunĭ 10 francĭ
„ şése „ 6 „	„ şése „ 20 „
„ unŭ anŭ 12 „	„ unŭ anŭ 40 „

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale**.

Abonaţilorŭ de păn'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŭ numĕrulŭ făşiei sub care au primitŭ ḍiarulŭ.

Domnii carĭ se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Braşovŭ, 1 Octomvre 1887.

Stefanŭ Szechényi, supranumitŭ „celŭ mai mare Maghiarŭ," ḍicea pe la 1830 cătră conaţionalii sĕi: Băgaţĭ de sémă, că cu noi împreună trăiescŭ milióne de Românĭ şi Slavĭ, carĭ astăḍĭ suntŭ încă iobagĭ, dér mâne poimâne îşĭ vorŭ redobêndi libertatea şi drepturile individuale. Atuncĭ ei vorŭ fi cetăţenĭ egalĭ cu noi, dér nu vorŭ vorbi limba nóstră. Sĕ le redămŭ acestora libertatea individuală încetulŭ cu încetulŭ, ér în schimbŭ sĕ ceremŭ sĕ ne învеţe limba, câştigându-i astfelŭ pentru noi!

Sfatulŭ acesta a datŭ celŭ dintâiu impulsŭ la mişcarea de maghiarisare, care din ce în ce a ajunsŭ la dimensiunile marĭ de aḍĭ. Dér Maghiarii au înţelesŭ numai scopulŭ ce-lŭ urmărea Szechényi, n'au înţelesŭ însĕ şi importanţa mijlócelorŭ ce le-o recomanda. De aceea s'au abătutŭ dela directiva ce le-a dat'o elŭ, de a procede gradatŭ, cu cumpĕtŭ şi cu cruţare, şi au declaratŭ rĕsboiu popórelorŭ nemaghiare. Astfelŭ adoptându-se politica violentă a lui Kossuth, s'a produsŭ efectulŭ contrarŭ, căcĭ rĕsboiulŭ civilŭ dela 1848/9 a contribuitŭ putemicŭ la redeşteptarea sêmţului naţionalŭ alŭ Românilorŭ şi Slavilorŭ.

Atuncĭ Szechenyi a făcutŭ istorica esclamare: Acum e prea târḍiu, vĕdŭ că v'amŭ deşteptatŭ numai spre peirea vóstră!.

Printr'o neaşteptată constelaţiă a împrejurărilorŭ, favorabile lorŭ, Ungurii ér' au ajunsŭ la putere în anulŭ 1867 şi étă că resultatele, la apariţiune pentru ei „strălucite", ale unui constituţionalismŭ falsificatŭ şi nedreptŭ îi încuragéză din nou sĕ reapuce — deşi acum de totŭ întârḍiatŭ — firulŭ programului de maghiarisare propusŭ de Szechenyi. Dér şi de astădată Ungurii dela putere dovedescŭ o nedibăciă atâtŭ de mare în apucăturile lorŭ, dovedescŭ o ignorare atâtŭ de fatală a puterii de viéţă de care dispunŭ aḍĭ popórele nemaghiare, şi unŭ dispreţŭ atâtŭ de mare pentru principiele conducĕtóre de libertate ale vécului în care trăimŭ, încâtŭ déca omulŭ nu i-arŭ afla absurḍĭ şi ridiculĭ, ar trebui sĕ-i fiă milă de ei.

Aceste cugetărĭ le-a deşteptatŭ în noi discursulŭ rostitŭ de contele Ludovicŭ Tisza la deschiderea congresului Kulturegyleturilorŭ în Peşta.

Se vede la prima cetire a acestei vorbirĭ, cu câtă greutate se luptă acelŭ campionŭ alŭ maghiarismului modernŭ spre a îmbrăca scopurile ofensive cele mai vĕdite ale kulturegyletiştilorŭ într'o haină neofensivă. O sucesce şi o rĕsucesce nou-plămăditulŭ, conte până ce elŭ însuşĭ nu mai póte merge mai departe, ci'şĭ ajută cu câte o esclamaţiă nesărată şi nemotivată, menită s'lŭ scóte din impasŭ.

Aşa de esemplu, după ce d-lŭ Ludovŭ Tisza arată, că dela 1867 încóce Ungurii dela putere au trebuitŭ sĕ ţină sémă de nisce factorĭ, carĭ în vechia Ungariă constituţională au fostŭ eschişĭ dela activitatea politică, şi după ce face încercărĭ desperate spre a ajunge la resultatulŭ că acum se cere dela aceştĭ factorĭ sĕ câştige şi cunoscinţa de sine politică, pentru care scopŭ trebue sĕ priméscă limba şi cultura maghiarĕ, cu tóte că ca „cetăţenĭ cu drepturĭ şi datorii egale" se potŭ folosi liberŭ de limba, religiunea şi datinele lorŭ; după ce vrea sĕ împreune astfelŭ douĕ curenturĭ cu totulŭ opuse, curentulŭ de a se lăţi şi impune limba maghiară şi curentulŭ de a se conserva şi desvolta limbele nemaghiare, încércă a eşi din încurcătură afirmândŭ deodată, că în generalŭ naţionalităţile nemaghiare nu se „potŭ" jălui asupra statului şi a societăţii maghiare şi că nicĭ nu o facŭ acésta decâtŭ „nisce agitatorĭ singuraticĭ" etc.

Că nu e cu putinţă a împreuna douĕ estreme, tendinţele de maghiarisare cu pretinsa „libertate" a Nemaghiarilorŭ, o recunósce însuşĭ d-lŭ Ludovicŭ Tisza când, vorbindŭ despre „cultura generală", care ar fi menită a deştepta „spiritulŭ unitarŭ naţionalŭ" susţine, că acéstă cultură — firesce maghiară — este calea pe care Maghiarii potŭ face sĕ 'nţelégă şi pe Românĭ şi pe Slavĭ, că „în statulŭ ungarŭ nu esistă şi nu póte sĕ esiste decâtŭ o singură naţiune".

Ce va sĕ ḍică acésta pentru Nemaghiarĭ în împrejurările de faţă, nu mai trebue sĕ spunemŭ, mai alesŭ după ce contele dela Seghedinŭ crede a fi cu totulŭ superfluu, când vorbesce de o „singură naţiune," de-a adauge celŭ puţinŭ cuvêntulŭ „politică".

Este însĕ ridiculŭ décă acelaşĭ conte pretinde dela kulturegyletiştii lui sĕ procédа „în lăţirea culturei maghiare pe cale socială şi între Nemaghiarĭ" astfelŭ, ca „*sĕ-i câştige*" pentru causa maghiarismului, şi décă presupune dela dênşii, că vorŭ fi mai „norocoşĭ în alegerea mijlócelorŭ" ca antecesorii lorŭ. Acésta o sémte chiar elŭ însuşĭ, când caută sĕ se escuze mai dinainte pentru „netactulŭ" unorŭ membri ai acelorŭ reuniunĭ.

Ce sĕ mai aşteptămŭ dela ceilalţĭ membri, décă însuşĭ preşedintele congresului kulturegyletistŭ, spre apĕrarea teoriei sale despotice, în faţa propriei mărturisirĭ, că legile esistente dau dreptulŭ popórelorŭ nemaghiare de a se folosi de limba lorŭ; décă în faţa a milióne de Românĭ, Slavĭ şi Germanĭ se provócă la procederea cnutei rusescĭ în provinciile baltice. Sérmană libertate unguréscă, rele vremurĭ ai mai ajunsŭ, décă îţĭ iai de modelŭ despotismulŭ căzăcescŭ!

Resultatulŭ svêrcolicilorŭ kulturegyletiste se póte de pe acum uşorŭ prevedé. Elŭ va face, ca teroriştii dela putere sĕ se convingă în curêndŭ, ce mare este rĕtăcirea lui Ludovicŭ Tisza, când crede, că naţionalităţile nemaghiare n'au causă de a privi cu îngrijire la aceste svêrcolirĭ.

In memoria lui Iacobŭ Mureşianu.

Redactorul „Gazetei Transilvaniei« a mai primitŭ următórele telegrame şi scrisorĭ de condolenţă:

Coşocna, 9 Octomvre a. c.

Mĕ asociezŭ la durerea ce aveţĭ pentru ireparabila pierdere a luptătorului învăpăiatŭ alŭ românismului şi iubitorŭ părinte Iacobŭ Mureşianu.
I. Hossu, protopopŭ.

Nuşfalĕulŭ Dómnei, 8 Octomvre a. c.

Deşi mai târḍiu, primiţĭ şi dela mine sincerile condolenţe pentru pierderea scumpului d-vóstrĕ părinte şi marele mecenate alŭ naţiunei
Georgiu Micu.

Teiuşiu, 11 Octomvre.

Poftescŭ ca Atotputerniculŭ Dumneḍeu sĕ vĕ mângăie pentru perderea cea mare ce aţĭ înduratŭ prin mutarea la cele eterne a scumpului d-vóstrĕ părinte
Stefanŭ Crişianu
proprietarŭ şi învĕţ.

„*Fóia Diecesană*" din Caransebeşŭ publică următorulŭ necrologŭ:

Iacobŭ Mureşianu, fostŭ directorŭ alŭ gimnasiului rom. cat. din Braşovŭ, distinsulŭ publicistŭ, carele până la fundarea „Telegrafului românŭ" în timpii absolutismului a îndrăsnitŭ a susţiné cu curagiu causa nóstră română, unulŭ dintre cei mai meritaţĭ discipulĭ ai scólei mai vechĭ din Blaşiu, carĭ mai nainte de tóte erau românĭ şi după aceea greco-catolicĭ, unŭ adevĕratŭ apostolŭ alŭ înaintării culturei şi alŭ emancipărei naţiunei nóstre române, spre adênca nóstră măhnire a încetatŭ din viéţă Joi în 17/29 Septemvre a. c. în Braşovŭ în adêncĭ şi oneste bĕtrâneţe. Precum cadŭ tómna frunḍele din arborĭ, aşa se ducŭ unulŭ după altulŭ bărbaţii cei redeşteptătorĭ ai naţiunei nóstre. După nemuritorulŭ Cipariu vedemŭ coborîndu-se în mormêntŭ şi pe Iacobŭ Mureşianu, óre când singurulŭ publicistŭ al Românilorŭ dincóce de Carpaţĭ, pe fostulŭ redactorŭ alŭ »Gazetei Transilvaniei." Viéţa acestui bărbatŭ este strênsŭ legată de istoria suferinţelorŭ nóstre celorŭ mai nouĕ. De aceea ne reservămŭ a vorbi mai specialŭ despre viéţa lui. Şi până atuncĭ adêncŭ emoţionaţĭ îi ḍicemŭ: Dormĭ în pace călĕtorule ostenitŭ. Spune vechilorŭ tĕi amicĭ, cu carĭ te împreună acum eternitatea, că sĕmênţa sĕmênată de voi n'a căḍutŭ în pămêntŭ sterpŭ. Ea produce róde mănóse. Generaţiunile următóre în vecĭ nu vĕ vorŭ uita.

„*Luminătorulŭ*" scrie următorulŭ necrologŭ:

Neîndurata sórte din nou silesce naţiunea română a se îmbrăca în haine de doliu şi a geli mórtea unuia dintre cei mai vrednicĭ lucrătorĭ şi luptătorĭ ai sĕi, pe *Iacobŭ Mureşianu*, fostŭ redactorŭ alŭ „Gazetei Transilvaniei" şi directorŭ gimnasialŭ în Braşeu.

Cu decedarea lui Iacobŭ Mureşianu, repausatŭ în alŭ 75-lea anŭ alŭ etăţii sale, éră s'a împuţinatŭ rarulŭ şirŭ de bĕtrânĭ aleşĭ ai poporului daco-românŭ, carĭ au pusŭ pétra fundamentală la deşteptarea şi ridicarea neamului nostru românescŭ.

Repausatulŭ încă a fostŭ unulŭ, care, asemenea puţinilorŭ sĕi contimporanĭ cunoscuţĭ, din fragede tinereţe până la mórte, a lucratŭ, a luptatŭ şi a suferitŭ, cu sacrificii şi fără şovăire, pe lângă tótă vitregitatea timpurilorŭ, în timpŭ de preste una jumĕtate de seculŭ, la luminarea poporului, în interesulŭ românismului.

Pre câtŭ de mare este déră jélea pentru acéstă perdere, pe atâtŭ de mare este recunoscinţa şi mulţămita, ce naţiunea română esprimă la mormêntulŭ mortului ei, Iacobŭ Mureşianu, oftându-i cu toţii: Fiă-i ţĕrina uşóră şi amintirea sempiternă!

„Voinţa Naţională" scrie:

In acestŭ momentŭ primimŭ din Braşovŭ durerósa scire, că veteranulŭ publicistŭ românŭ *Iacobŭ Mureşianu* a încetatŭ aḍĭ diminéţă din viéţă.

Decedatulŭ este părintele actualului directorŭ alŭ „Gazetei Transilvaniei," dr. Aurel Mureşianu, şi a fost unulŭ din acei luptătorĭ transilvanĭ, carĭ, împreună cu d. G. Bariţiu, a înfiinţatŭ în Braşovŭ acum 50 de anĭ „Gazeta Transilvaniei« dela care nu s'a retrasŭ până în momentulŭ când şĭ-a datŭ nobilulŭ sĕu sufletŭ.

Cu inima plină de durere, trimitemŭ şi noi condoleanţele nóstre întristatei sale familie.

„*Românulŭ*" scrie:

Din Braşovŭ ne vine trista scire, că unulŭ dintre cei mai vrednicĭ luptătorĭ pentru causa Românismului a încetatŭ erĭ din viéţă.

Iacobŭ Mureşianu, fostŭ directorŭ gimnasialŭ, fost redactorŭ alŭ „Gazetei Transilvaniei" în timpŭ de aprópe o jumĕtate de secolŭ, şi până în ultimulŭ momentŭ editorŭ şi proprietarŭ alŭ numitei gazete, s'a dusŭ dintre noi, în vêrstă de 75 de anĭ, lăsândŭ în urmă-i o frumósă pagină în istoria neamului românescŭ. Câtŭ timpŭ a trăitŭ, a trăitŭ pentru naţiune. A lucratŭ din tóte puterile pentru redeşteptarea consciinţei naţionale şi pentru propăşirea poporului. Ca la toţĭ harnicii noştri bĕtrânĭ, activitatea lui nu s'a mărginitŭ numai într'o singură direcţiune; elŭ a luptatŭ în tóte direcţiunile, căcĭ

tóte erau aprópe *terra incognito* pentru tênĕra naţiune română.

In specială Românii ardelenĭ nu vorŭ putea nicĭ odată sĕ uite pe acestŭ bărbatŭ, care n'a cruţatŭ nicĭ banĭ, nicĭ muncă, pentru ca sĕ vadă pe Românii ardelenĭ scoşĭ la lumină dela întunereculŭ în care i-a cufundatŭ despotismulŭ streinŭ.

Regretândŭ acéstă perdere, nu putemŭ decâtŭ sĕ dorimŭ consolarea întristatei familii.

„Unirea“ scrie:

O scire întristătóre ne vine din Braşovŭ.

Iacobŭ Mureşianu, fostŭ redactorŭ alŭ »Gazetei Transilvaniei“ şi până în ultimile momente editorulŭ ei neobositŭ, a murită.

Rĕposatulŭ a fostŭ mare Românŭ. Pressei naţionale a adusŭ servicii nepreţuite, carĭ nu vorŭ fi nicĭ o dată uitate. Poporulŭ românŭ îĭ va păstra numele între ale acelora, carĭ au lucratŭ, cu credinţă şi iubire, tótă viéţa lorŭ pentru elŭ.

Reposatulŭ Iacobŭ Mureşianu ajunsese vrâsta de 75 de anĭ.

In afară de cariera sa de publicistŭ, a fostŭ şi directorŭ alŭ liceului din Braşovŭ în care calitate a contribuitŭ la luminarea şi creşterea românéscă a două generaţiunĭ.

A fostŭ membru de onóre alŭ Academiei Române, membru fundatorŭ alŭ Associaţiunii transilvane pentru cultura poporului românŭ, membru în consiliulŭ municipalŭ şi judeţianŭ alŭ oraşului şi districtului Braşovŭ.

Mórtea l'a răpitŭ puţine ţile înainte de împlinirea a 50 de anĭ dela apariţia „Gazetei Transilvaniei“, astfel că jubileulŭ acestei foi multŭ meritate pentru naţiune, la care trebuia sĕ ocupe loculŭ de onóre, se va face avêndŭ unŭ golŭ simţitŭ.

Reposatulŭ a avutŭ rude numeróse şi în România, între alţii pe d-nulŭ I. colonelŭ Moise Groza, care ţine pe una din fiicele sale.

Ca Românĭ de inimă ne-a avutŭ pe toţĭ, şi toţĭ îlŭ plângemŭ.

„România liberă“ scrie:

Iacobŭ Mureşianu, bĕtrânulŭ care a luatŭ parte la tóte luptele Româniloŕŭ din Ardealŭ, fundatorulŭ „Gazetei Transilvaniei,“ la care a lucratŭ c'unŭ patriotismŭ neclintitŭ în timpŭ de 50 de anĭ, a încetatŭ din viéţă. Tótă românimea de peste munţĭ plânge acéstă perdere.

„Telegrafulŭ“ scrie:

O scire întristătóre ne vine din Braşovŭ.

Iacobŭ Mureşianu, fostŭ redactorŭ alŭ »Gazetei Transilvaniei“ şi până în ultimele momente editorulŭ ei neobositŭ, a murită.

Reposatulŭ a fostŭ mare Românŭ. Pressei naţionale a adusŭ servicii nepreţuite, carĭ nu vorŭ fi nicĭodată uitate. Poporulŭ românŭ îĭ va păstra numele între ale acelora, carĭ au lucratŭ, cu credinţă şi iubire, tótă viéţa lorŭ pentru elŭ.

Cu adêncă durere adăogămŭ acestŭ demnŭ nume la pleiada mariloŕŭ noştri patrioţĭ, carĭ suntŭ prada morţei neîndurătóre. Atragemŭ privirea generaţiunei tinere asupra numelui celui care ne-a părăsitŭ sĕ înveţe dela *Elŭ* cum trebue luptatŭ pentru naţionalitate şi cum trebue iubitŭ poporulŭ românŭ.

„Epoca“ scrie:

„Gazeta Transilvaniei“, ce a apărutŭ în doliu, ne aduce trista veste despre mórtea vechiului luptătorŭ alŭ Românismului, *Iacobŭ Mureşianu,* vechiu profesorŭ şi editorŭ alŭ „Gazetei Transilvaniei“, încetatŭ din viéţă la 17/29 Septemvrie ora 4 de diminéţă.

Unindu-ne din sufletŭ la cuvintele bine simţite ce rostescŭ confraţii noştri de peste Carpaţĭ, (în necrologulŭ de pe prima pagină a „Gazetei“) trimetemŭ familiei marelui cetăţeanŭ sincerile nóstre condoleanţe.

Româniа“ scrie:

Iacovŭ Mureşianu, fostŭ redactorŭ şi actualŭ editorŭ alŭ »Gazetei Transilvaniei«, celŭ mai vechiu ţiarŭ românescŭ, a încetatŭ din viéţă... în Braşovŭ, unde a luptatŭ o viéţă întrégă pentru apĕrarea drepturiloŕŭ obijduiţiloŕŭ fraţĭ din Ardélŭ, (Reproduce necrologulŭ de pe prima pagină a „Gazetei“).

„Rĕsboiulŭ“ scrie:

O scire întristătóre ne vine din Braşovŭ.

Iacobŭ Mureşianu, fostŭ redactorŭ alŭ »Gazetei Transilvaniei“ şi până în ultimele momente editorulŭ ei neobositŭ, a murită.

Rĕposatulŭ a fostŭ un mare Românŭ. Pressei naţionale a adusŭ servicii nepreţuite. Poporulŭ românŭ îĭ va păstra numele între ale acelora, carĭ au lucratŭ, cu credinţă şi iubire, tótă viéţa lorŭ pentru elŭ.

„Naţiunea“ scrie:

„Gazeta Transilvaniei“ ne soseşte astăţĭ încadrată în negru ca semnŭ de doliu pentru proprietarulŭ, editorulŭ şi redactorulŭ ei, *Iacobŭ Mureşianu,* care a murită.

„Gazeta“ consacră prima ei pagină următóreloŕŭ rêndurĭ, la care ne asociămŭ şi noi: (Reproduce necrologulŭ de pe pagina I a „Gazetei“)

„Bistriţa“ scrie:

„Gazeta Transilvaniei“ ne aduce trista veste că *Iacovŭ Mureşianu,* vĕrulŭ nemuritorului Andreiu, a încetatŭ din viéţă.

Unimŭ regretele nóstre cu ale fraţiloŕŭ de dincolo.

Afacerea şcólei de fete din Sibiiu.

Étă corespondenţa ce ni s'a trimisŭ din Sibiiu în afacerea şcólei române de fete a „Associaţiunei“ şi despre care amŭ amintitŭ în numĕrulŭ de erĭ alŭ fóiei nóstre:

Sibiiu, *4 Octomvre 1887.*

Unŭ articlu din Nr. 213, subscrisŭ de domnulŭ Iónŭ Slavicĭ, şi întitulatŭ: *„Crisa şcolii de fete din Sibiiu“* mĕ face, sĕ iau péna, nu spre a combate ideile sănĕtóse şi dorite de orĭ-care părinte bunŭ, şi adevĕratŭ Românŭ, în ceea ce privesce crescerea fetiţeloŕŭ fără fumurĭ aristocratice, fără sumeţiă etc., după exigenţiile nóstre române generale, dér iau péna, spre a îndrepta, séu rectifica idea rĕtăcită, ce'şĭ vorŭ fi formândŭ unii dintre cetitorĭ după prima impresiune a cetirii numitului articlu, care mai bine făcea, décă nu eşia de sub tiparŭ, şi décă nu era atâtŭ de greşitŭ în ceea ce privesce genesa »crisei«, pentru că genesa înfăţişată este diametralŭ contrarŭ adevĕratei stărĭ a lucruriloŕŭ.

Las' că nu era de felŭ de lipsă, de a se alarma părinţii, şi românimea întrégă, pentru că două persóne, de altfelŭ şi de mine fórte stimate (directorulŭ d. Dr. Barcianŭ şi baronésa Elena Popŭ) şĭ-au cerutŭ dimisiunea, fiindŭ dóră convinsŭ, că décă n'a peritŭ Românulŭ în sute de anĭ, apoi dóră nicĭ din incidentulŭ de faţă nu va peri, şi pentru institutulŭ, de curêndŭ înfiinţatŭ, încă vorŭ fi dóră aceste două persóne înlocuibile!

Acum însĕ odată eşitŭ la lumină, trebue aceiŭ articlu întêmpinatŭ, séu mai bine ţisŭ repulsatŭ cu indignaţiune, ţicêndu-i: „înapoi cu neadevĕrurile!«.

Nu părinţii, nu fetiţele — ale unoŕŭ familii din Sibiiu — suntŭ causa crisei, şi nicĭ persónele dimisionate nu vorŭ avé curagiulŭ de a puté afirma aşa ceva în publicŭ, ce afirmă articlulŭ, de óre-ce înşĭ aceste persóne vorŭ sci mai bine, cine este preocupatŭ de interese proprie, şi cine de interese generalĭ.

Nu se póte nega, că la începutulŭ acestui institutŭ de crescere de fetiţe, ca la orĭ-ce întreprindere nouă, fiă prin nebăgare de sémă, fiă din lipsa de praxă, fiă din amiciţiă, fiă din încredere reciprocă între membrii „Comitetului« — s'au făcutŭ unele greşelĭ, s'au întrelăsatŭ orĭ precipitatŭ unele mĕsurĭ, şi acestea erau, — după esperiinţele primului anŭ, — de a se delătura, respective înlocui prin alte mĕsurĭ mai sănĕtóse şi corĕspundĕtóre recerinţeloŕŭ generalĭ şi măcarŭ şi particularĭ, décă comitetulŭ Associaţiunei transilvane pentru cultura poporului românŭ vré resultate bine-cuvêntate şi mulţămirea părinţiloŕŭ feteloŕŭ date în internatŭ, pentru că din capulŭ locului trebue accentuatŭ, cumcă puţinŭ le arŭ ajuta părinţiloŕŭ încrederea în cele 2 persóne diriginte, décă s'arŭ pomeni cu copilele, mâne-poimâne devenite deja fete marĭ, rĕmase în óre-care privinţă îndĕrĕtŭ şi comitetulŭ trebuia sĕ ţină contŭ de recerinţele generale şi de unele plânsorĭ ale părinţiloŕŭ.

Scriitorulŭ acestoŕŭ şirurĭ — fără a sci cele interne ale „Comitetului« — numai ca privitorŭ esternŭ a observatŭ următórele:

Primele reclamărĭ au venitŭ din afară, dela părinţĭ, dér şi resultatulŭ esameneloŕŭ anului decursŭ a arĕtatŭ, că în limba francesă fetiţele lorŭ n'au făcutŭ sporulŭ doritŭ; mai află apoi părinţii, că în institutŭ este nesuficientă împărţirea óreloŕŭ de musică, venindŭ abia la 1—2 sĕptĕmânĭ ½ óră din piano pe séma unei copile etc.; dér şi numĕrulŭ celŭ frumosŭ alŭ fetiţeloŕŭ internate (anŭ erau 23, acum suntŭ 45) indicau „comitetului« necesitatea, de a întreprinde ceva în privinţa organisărei fundamentale, afară de statutŭ, încă crearea unui regulamentŭ pentru afacerile interne, esplicarea posiţiunei guvernanteloŕŭ, a cărora numĕrŭ trebuia înmulţitŭ etc.

Sĕ pune déră *„Comitetulŭ“* la lucru, şi începe dela capŭ, aflândŭ, că directorulŭ de altfelŭ şi membru alŭ comitetului, nu póte fi încă şi delegatŭ alŭ „Comitetului« (supraveghiatorŭ preste şcólă şi institutŭ), denumesce ca delegatŭ pe profesorulŭ Iónŭ „Popescu, specialistŭ în cele didactice; domnulŭ directorŭ Barcianŭ apoi plécă acasă, îşĭ scrie demisiunea, plécă la institutŭ şi fără a aştepta resolvarea demisiunării sale, citéză tóte copilele înaintea sa, le desfăşură motivele resignării sale, şi'şĭ ia adio dela dênsele.

»Comitetulŭ« în urma cercetăriloŕŭ sale află, că personalulŭ pentru limba francesă, şi crescere (guvernantele), pentru serviţiu (bone etc.) s'au alesŭ prin directoratŭ, fără sĕ se fi făcutŭ măcarŭ relaţiunile cuviincióse în decursulŭ anului. — Hotăresce déră, că profesorii şi profesórele, între care se ţine şi cea pentru limba francesă (ĭ şi acĭ zice buba!) şi guvernantele, a căroŕŭ posiţiă s'a definitŭ, că este egală cu a profesoreloŕŭ, — sĕ se denuméscă prin comitetŭ; ér' în privinţa personaluluĭ celalaltŭ de serviţiu s'a lăsatŭ direcţiunei putere discreţionară.

După demisiunarea d-luĭ directorŭ Barcianŭ trecŭ 6 ţile, şi directóra baronésa Popŭ nicĭ unŭ cuvêntŭ, nicĭ o reflexiune n'a făcutŭ la acestea; vine însĕ d-nulŭ Eugenŭ Brote, carele este membru şi cassarŭ alŭ Associa-

---

FOILETONŬ.

TIMOTEIU ÇIPARIU

I.

Unŭ oraşŭ şcolarŭ! unŭ orăşelŭ de şcóle!...

La noi, aceste cuvinte nu punŭ în vederea cititorului nicĭ o idee precisă. In regatulŭ României, cum dóră sĕ fie unŭ oraşŭ de şcóle, când abia în unele oraşe suntŭ câteva şcóle! Ministeriulŭ instrucţiunei publice s'a însărcinatŭ, chiar în momentulŭ de faţă, a dovedi ţĕrii întregĭ că avemŭ şcolarĭ mulţĭ, fórte mulţĭ, ér şcóle nu avemŭ mai de locŭ. Din acésta s'a învederatŭ, că naţiunea română este doritóre, mai presusŭ de tóte, a învĕţa carte, dér că guvernulŭ ei n'a ştiutŭ până acum sĕ o prididéscă cu şcóle. Glóte nenumĕrate de poporŭ românescŭ alŭ viitorului se îmbulţescŭ şi dau năvală la uşile prea înguste ale puţineloŕŭ şcóle în fiinţă; ér autorităţile ţĕrei le închidŭ cu străşnicie acele uşe, osindindŭ pe copiii cetăţeniloŕŭ a hoinări în voia neştiinţeĭ şi în prada întêmplăriloŕŭ. Óre ce va fi însemnândŭ acésta? Este cumva o înfricoşătóre dovadă de nepăsarea şi de dispreţulŭ stăpânirei pentru cei stăpâniţĭ? Orĭ este numai o umilită mărturisire că dênsa, stăpânirea, stă aţĭ cu multŭ, fórte cu multŭ, mai prejosŭ de datorinţele sale către poporŭ?

Cei carĭ facŭ parte din guvernulŭ actualŭ séu carĭ ţinŭ cu dênsulŭ ne afirmă că, din contră, destăinuirea ranei şcolare, pe care ministeriulŭ a vĕţut'o lumiĭ, estimpŭ făţişŭ, prin mĕsurile'i draconice, are sĕ facă prósçă şi sĕ deschidă de acum înainte cale largă întregului învĕţămêntŭ naţionalŭ.

Sĕ dea Domnulŭ! Însĕ, primindŭ chiar debună acéstă spusă, nu cumva s'ar potrivi aci proverbulŭ francesŭ admiţêndu-se, bunăóră, că într'a devĕrŭ ministeriulŭ nostru actualŭ de instrucţiune publică este pardositŭ numai cu intenţiunĭ bune. Fie! dér ce scimŭ noi, ceştia de pe din afară, décă cum va nu'şĭ va fi făcutŭ dênsulŭ pardoséla cu caldarâmŭ de piétră?... Şi atâta scimŭ şi noi, că în piatră, şi de semenĭ, nimica bunŭ nu rĕsare.

Dér, din vorbă în vorbă, ne cam depărtarămŭ şi ne înstreinarămŭ fórte de cea mai bogată şi cea mai roditóre răsadniţă şcolară românéscă, la care ne era gândulŭ când amŭ începutŭ a scrie aceste rêndurĭ.

Ele, póte, nu vorŭ fi nimenuĭ spre pagubă, şi noi, cu atâta celŭ puţinŭ ne mângâiemŭ: că, de sigurŭ nu s'ar fi lepădatŭ de ele umbra venerată a marelui cultivatorŭ alŭ spiriteloŕŭ şi plivitorŭ alŭ limbei române, despre care ne este acum aminte a vorbi.

. . . .

La Blaşiu, — abia smulsŭ dela sinulŭ maicei sale, ţĕrancă din Pănade, — la Blaşiu a trăitŭ Timotei Çipariu, cu fórte rare, fórte scurte şi totd'auna silite lipsurĭ, acei 82 de anĭ ai vieţuirei sale; şĭ-a trăitŭ viéţa regulată între clasele multŭ populóse ale şcóleloŕŭ, şi singuratica lui casă de studii isolate. Şi una şi altele se află întrunite în acelŭ modestŭ şi rĕcorosŭ orăşelŭ, aşeţatŭ pe priporulŭ domolŭ sub care se îmbucă ambele Têrnave.

Locuinţa lui, acum de cincĭ séu şése orĭ ţecenară, era una din acele simple şi tăcute căşciore ale capitolului archidiecesanŭ, puse printre grădinĭ, în laturea palatului metropoliei, care se desfătéză, largŭ şi arĕtosŭ, printre umbróse liveţĭ de pomĭ roditorĭ. Tóte acele căşciore dau cu ferestrele lorŭ cernite pe piéţa cea mare, mĕduva şi mieţulŭ acelei cóje de nucă cetăţenescĭ, căreia i se ţice oraşulŭ şcolarŭ alŭ Blaşiului. Acolo, pe piaţă, se înfundă cele trei patru neînsemnate uliţe locuite de umiliţĭ meseriaşĭ pe carĭ, în partea locului, îĭ poreclescŭ, — nu se prea scie de ce, — cu epitetulŭ de Grecĭ, precum în cetăţile universitare din Germania, burghesii primescŭ denumirea batjocoritóre de Filistri.

Inima, fala Blaşului suntŭ şcólele, şcóle religióse şi şcóle civile, seminarŭ metropolitanŭ şi mare gimnasiu românescŭ, proptitŭ şi acesta pe numeróse şi îndesate şcóle primare. In tóte acestea, de unŭ seculŭ şi mai bine furnică, ferbe şi colcotă fără încetare viéţa didactică. Ea circulă ageră, regulată şi neîndruncinată, dela unŭ capĕtŭ la altulŭ, în sinulŭ tuturoŕŭ aceloŕŭ numeróse şi lungĭ clădirĭ, care, rânduite fiindŭ împrejurulŭ bisericei catedrale, celei acolo numită Mânăstire şi împodobită cu gemene clopotniţe predomnitóre, se distindŭ pe o întrégă

țiunei și alŭ »Comitetului«, la Sibiiu dela Brașovŭ, unde fusese, și a doua ḑi își dă demisia și directórea, făcêndŭ reflexiunĭ, că profesóra pentru limba francesă, și guvernantele sĕ le pótă și mai departe numai directoratulŭ angagia.

»Comitetulŭ“ alege o deputațiune de 3 membri, care sĕ încerce a face pe directorŭ și directóră a'șĭ retrage demisiunea, făcêndu-se concesiunea, sĕ se denuméscă personalulŭ de susŭ prin comitetŭ *după ascultarea și resp. propunerea directoratului;* totodată fiindŭ suprema necesitate de imulțirea personalului, obvine primulŭ casŭ de denumirea unei puterĭ nouĕ pentru institutŭ, adecă se afla aicĭ o profesóră dintr'unŭ orașŭ mare alŭ României cu diplome eminente, atâtŭ pentru limba francesă, câtŭ și pentru vre-o 2 studii, aplicată fiindŭ dênsa și spre suplinirea unui locŭ de guvernantă până la angagiarea alteia, pentru tóte acestea numai cu salariulŭ de 400 fl. și întreținerea în institutŭ. „Comitetulŭ“ se bucurà, a fi câștigatŭ nu numai din punctŭ de vedere materialŭ o persónă, care sĕ suplinéscă pe 3 altele pe lângă o modestă pretensiune, ci și din punctŭ de vedere practicŭ, putêndŭ face fetițele din institutŭ, sĕ învețe nu numai gramatica, ci și conversațiunea francesă; — decĭ comitetulŭ o trimite sĕ se presenteze directoratului, și directorulŭ Barcianŭ 'i și designéză timpulŭ și loculŭ, când și unde sĕ i se presenteze acea profesóră; dér elŭ nu s'a înfățișatŭ, și nicăirĭ n'a fostŭ de găsitŭ; merge domnia ei apoi la directóră, și acésta-i face din umerĭ, ḑicêndŭ că dênsa nu póte lua nicĭ o decisiune fără directorulŭ etc. etc.

Acea profesóră indignată de o astfelŭ de purtare și regretândŭ, că de origine și după părințĭ ei este Reșinărénă, precum este și directorulŭ și d-lŭ Eugenŭ Brote etc., din Reșinarĭ: plécă spre România, unde începêndu-se anulŭ școlasticŭ, trebuia sĕ'șĭ ocupe ea postulŭ ei, de sigurŭ mai splendidŭ dotatŭ, după ce înzadarŭ voise a aduce și dênsa unŭ sacrificiu patriei sale.

Directorulŭ și directóra nu cedéză în nimica, ci pretindŭ ca alegerea și angagearea puterilorŭ didactice și pentru crescere sĕ o facă ei eschisivŭ și nu'șĭ retragŭ demisiunea; deputațiunea esmisă dér' se reîntórce fără resultatŭ.

Aci apoi de pe ochii multora cădŭ vĕlulŭ, și începură întrebările: cine ce este? ce relațiunĭ familiare esistă între x și y?

Cercetarea arată, că pentru limba francesă era angageată domnișóra Brote, sora domnului Brote; d-lŭ director Barcianŭ este vĕrŭ alŭ domnului Brote; directóra Elena Popŭ este verișóra soției d-lui directorŭ Barcianŭ.

Așadéră nu erau destulŭ de multe zale în lanțŭ, prin care se vede încătușatŭ acestŭ institutŭ, ci se mai recereau dreptur discreționare din partea directoratului, că acelŭ institutŭ sĕ nu mai fiă proprietatea Românilorŭ în genere, ci propriu alŭ unei familii, dreptŭ locŭ de adăpostŭ privilegiatŭ!...

Judece din acestea fiă-cine, că óre familiile honorațióre din Sibiiu, séu fetițele lorŭ nevinovate suntŭ vina »crisei« escate, precum le înfățișéză domnulŭ Ioanŭ Slavicĭ?...

In „comitetulŭ« Asociațiunei transilvane suntŭ bărbațĭ atâtŭ de iluștri, bărbațĭ, carĭ n'au copii séu fete de felŭ, séu celŭ puținŭ nu în institutŭ, așa déră nepreocupațĭ, bărbațĭ bĕtrânĭ, bărbațĭ esperțĭ, încâtŭ ei, simțindu-se superiorĭ tuturorŭ ne-ajunsurilorŭ, și conscii de chiămarea lorŭ sublimă, vorŭ sci sĕ afle eșirea cuvenită din acestŭ impasŭ.

Acésta este consolarea tuturorŭ Românilorŭ bine simțitorĭ și nu nepăsătorĭ pentru scopurile Associațiunei transilvane! Acésta este mângâierea părințilorŭ îngrijațĭ de sórtea copilelorŭ lorŭ internate!

Corespondentulŭ.

Sêrbii și Ungurii.

Sêrbii din Ungaria și din Croația, sătui de fățarnica frățietate cu Ungurii dela putere, suntŭ fórte amărițĭ din causa atitudinei slugarnice a deputațilorŭ lorŭ în dieta din Agramŭ și în cea din Pesta. Și décă se alegŭ astfelŭ de deputațĭ, causa e numai terorismulŭ ungurescŭ, căcĭ étă cum se esprimă despre „frățietatea“ maghiaro-sêrbă unŭ Sêrbŭ distinsŭ din Srjem într'o scrisóre către „Parlamentär«:

„Noi Sêrbii de aci din Srjemŭ le stringemŭ frățesce mâna Maghiarilorŭ. Ce felŭ de frate însĕ e Maghiarulŭ? N'a fostŭ nicĭodeată, nu póte fi și nu va fi nicĭodată. Orĭ-ce forță duréză numai câtva timpŭ, și sclăvia încetéză odată, ḑice proverbulŭ nostru sêrbescŭ, și așa noi Sêrbii suntemŭ convinșĭ, că și poporulŭ nostru va trece peste timpurile grele de acum, precum s'a întâmplatŭ și sub Turcĭ. Nu'i vorbă, potŭ maghiarisa cu stipendii pe cei sĕracĭ, carĭ cerŭ pâne; *poporulŭ nostru însĕ nu póte fi maghiarisatŭ, măcar de s'ar lăți încă odată așa de violentă noua cultură asiatică.* Grele, fórte grele suntŭ timpurile, sub care avemŭ sĕ suferimŭ noi Sêrbii în „Maghiaria«. Avemŭ singura speranță, că vomŭ viețui peste ele.“

SCIRILE ḐILEI.

Ca sĕ mai scie contribuabilii pentru cine li se mai vêndŭ vite, unelte, bucate, îmbrăcăminte și casele chiar de către esecutorii de dare, le împărtășimŭ bugetulŭ *cheltuelilorŭ dietei ungurescĭ* pe luna lui Octomvre. Cheltuelile pe acéstă lună se ridică la respectabila sumă de 265,241 fl. Președintele dietei are pe lună 1000 fl. léfă; 455 deputațĭ, câte 5 fl. 25 cr. pe ḑi, au 74,050 fl.; dietele a 455 deputațĭ pe 5 ḑile din Septemvre 11,943 fl.; banĭ de cvartirŭ pe o jumĕtate de anŭ pentru 435 deputațĭ competențĭ à 400 fl. facŭ 174,000 fl.; lefile a 7 secretarĭ pentru 28 ḑile din Octomvre à 5 fl. 25 cr. facŭ 1029 fl., lefile lunare ale funcționarilorŭ 2145 fl., chiria pe cvartulŭ dela 1 Noemvre încolo 1515 fl. v. a.

—x—

In *dieta ungurésca* s'au presentatŭ petițiunile comitatelorŭ Bichișiu, Strigoniu, Gömör, Têrnavei, Comornului, Neogradŭ, Zemplin și Sohl în afacerea *convențiunei vamale și comerciale cu România.* Nu scimŭ pentru ce pledéză aceste petițiunĭ: pentru încheiarea orĭ neîncheiarea convențiunei. De asemenea comitatulŭ Têrnava-mică a petiționatŭ la dieta ungurésca în afacerea rĕscumpĕrării regalielorŭ, în ce sensŭ nu scimŭ.

—x—

„Unirea“ află că cunoscutulŭ filologŭ *Urbanŭ Jarnik* va începe anulŭ acesta sĕ țiă la facultatea din Praga o seriă de conferințe asupra *Gramaticei-române.* D-sa se ocupă pe lângă studiulŭ limbei române din România liberă și cu acela alŭ dialectului macedo românŭ. D. Andrei Bagav, autorulŭ cărței de cetire macedone, care a trimesŭ unŭ exemplarŭ și acestui învĕțatŭ, a primitŭ o scrisóre din partea acestuia, prin care se dovedesce câtă muncă depune d. Jarnic în studiarea limbei române.

—x—

Consistorulŭ archidiecesanŭ din Sibiiu a adresatŭ tuturorŭ oficielorŭ protopresbiterale gr. or. din archidiecesa Transilvaniei următorulŭ circularŭ: „Congresulŭ nostru naționalŭ bisericescŭ, cerêndu-i-se interpretarea statutului organicŭ relativŭ la membrii sinódelorŭ protopresbiterale, în ședința sa din 18/30 Iuniu 1886, sub Nr. prot. 128, a luatŭ următorulŭ conclusŭ normativŭ: „De membru „alŭ sinodului protopresbiteralŭ póte fi alesŭ și acela, „care nu e membru alŭ unei comune parochiale din a „celașĭ cercŭ protopresbiteralŭ; se recere însĕ, ca ale„sulŭ sĕ fie membru alŭ vre-unei comune parochiale din „metropolia nóstră ortodoxă orientală română.“ Acestŭ conclusŭ congresualŭ este de a se publica sinódelorŭ protopresbiterale și celorŭ parochiale spre cunoscință și eventualŭ spre acomodare.“

—x—

La *manevrele române* dela Slatina vorŭ asista următorii atașațĭ militarĭ streinĭ: d. generalŭ Fzeadzer, din partea Angliei, d. coloneluŭ Subotin, din partea Rusiei; d coloneluŭ Ceruti, din partea Italiei; d. comandantŭ marchisŭ de Pange, din partea Franciei; d. căpitanŭ Schneider, din partea Austriei.

—x—

Din *Szabadka,* — nu scimŭ Teresiopole orĭ altă Szabadka, căcĭ maghiarisatorii au încurcatŭ lumea — plecă o societate sĕ petrécă la viă. Ajunsă acolo, fără sĕ se odihnéscă, începŭ sĕ jóce ceardașŭ și jucară până ce unulŭ din ei, Horvatovicĭ Iosifŭ — precum se vede sêrbŭ renegatŭ — cădŭ la pămêntŭ murindŭ imediatŭ. — Celŭ ce șĭ-a uritŭ viéța n'are decâtŭ sĕ jóce ceardașŭ.

—x—

Ḑiarele ungurescĭ érășĭ vorbescŭ de o »impertinență«, pe care o punŭ în contulŭ *ostașilorŭ românĭ dela graniță.* Vestea o reproducŭ foile ungurescĭ după »Székely Nemzet“, care spune, că 5 porcĭ ai locuitorului Ioanŭ Țĕranŭ din Ciucŭ-Szepviz au trecutŭ pe o parte a teritoriului ungurescŭ, ce în anulŭ acesta a fost ocupatŭ de „bravii“ vecinĭ Moldovenĭ și încunjuratŭ cu șanțurĭ. Blândulŭ proprietarŭ n'a cutezatŭ sĕ mérgă după porcĭ, deórece în ordinulŭ de ḑi alŭ ostașilorŭ românĭ dela graniță stă scrisŭ, că: »décă supușĭ maghiarĭ séu animalele acestora s'ar apropia de noua graniță țĕrmurită de ei, numai decâtŭ sĕ le dea glonțŭ“. Din întêmplare 4 porcĭ s'au întorsŭ acasă de sine, s'ar fi reîntorsŭ póte și alŭ 5-lea, dér n'a pututŭ, »nu l'au lăsatŭ eroii valahĭ«. Țĕranŭ a cerutŭ dela judecătoria competentă despăgubirea porcului în prețŭ de 15 fl. Nu se scie încă ce resultatŭ va avé acéstă cerere.

—x—

Miseria între copii de scólă în Viena e înfiorătóre. In urma cercetărilorŭ inspectorilorŭ scolarĭ de cercŭ s'a constatatŭ, că numĕrulŭ copiilorŭ de scólă, carĭ flămânḑescŭ, se sue la trei mii și jumĕtate. Dintre aceștia, cei mai mulțĭ mănâncă în fiecare ḑi numai pâne și încă și acésta în cantitate nesuficientă, și o supă subțire orĭ o miserabilă cafea ca sĕ se mai încălḑéscă. Mulțĭ însĕ nu mănâncă nicĭ atâta, în unele ḑile chiar nimicŭ și chinuițĭ de fóme cadŭ grămadă în timpulŭ instrucțiunei. După statistica profesorilorŭ, 119 copii n'au primitŭ nicĭodată prânḑŭ, 324 numai rareorĭ, 585 au fostŭ în genere lipsițĭ de nutremêntŭ, 266 au avutŭ ca prânḑŭ numai o bucată de pâne, 184 n'au avutŭ nicĭodată prânḑŭ caldŭ și 900 au prânḑitŭ numai pâne și cafea orĭ legumĭ. Érna cresce numĕrulŭ acestorŭ sĕrmanĭ copii până la 400 în câte o scólă.

—x—

Patriarchulŭ sêrbescŭ Angyelicĭ a instituitŭ în timpulŭ din urmă însemnate fundațiunĭ. Bisericei catedrale sêrbescĭ din Carlovițŭ i-a dăruitŭ 1000 de galbinĭ în aurŭ pentru procurare de efecte bisericescĭ, patronatului gimnasialŭ îi dete 20,000 fl. pentru întemeiarea unui fondŭ de pensiunĭ profesorilorŭ și 20,000 fl. administrațiunei fondurilorŭ respective pentru ajutorarea vĕduvelorŭ și orfanilorŭ după preoțĭ.

—x—

In séra de Vinerea trecută, cu ocasiunea representațiunei presei: »In Wort und Bild,“ la teatrulŭ „Friedrich-Willemstadt« din Berlinŭ, s'au produsŭ *turburărĭ.* Aparițiunea pe scenă a unui actorŭ, care juca rolulŭ unui generalŭ francesŭ și imita pe generalulŭ Boulanger, a provocatŭ fluerăturĭ din partea publicului care a protestatŭ și a împiedecatŭ pe artistŭ d'a mai cânta cupletele legendare: „revenindŭ dela revistă.« La sfârșitŭ, după învitațiunea directorului, publiculŭ a aclamatŭ unitatea germană.

Escursiune la Bucurescĭ. Se atrage atențiunea onorabililorŭ participanțĭ, că înscrierĭ la acéstă excursiune *se primescŭ numai până mâne Vinerĭ, la orele 12 din ḑi* în biroulŭ de călĕtoriă strada Vămei Nr. 10.

Incunoscințare. După ce direcțiunea gimnasiului gr. cat. din Blașiu, încetândŭ morbulŭ de grumaḑĭ numitŭ difteritis a conchiămatŭ tinerimea gimnasială la Blașiu pe 20 Octomvre n., când érășĭ se vorŭ începe prelegerile, așa direcțiunea seminariului tinerimei rom. gr. cat. de lângă gimnasiulŭ din Blașiu prin acéstă provócă pe tinerii, ce au fostŭ așeḑațĭ în acelŭ seminariu, ca cu ocasiunea reîntórcerei sĕ aducă suma de banĭ, ce li s'a împrumutatŭ dela institutŭ, pentru ca sĕ se pótă depărta din Blașiu câtŭ mai curêndŭ. Totŭ odată li se aduce la cunoscință, că pe când se vorŭ reîntórce vorŭ fi gata și vestmintele uniforme de iérnă.

Blașiu, 12 Oct. n. 1887.

Direcțiunea seminariului tinerimei rom. gr. cat. din Blașiu.

Ultime scirĭ.

Pesta, 12 Octomvre. — D. deputatŭ Traianŭ Doda a adresatŭ o scrisóre președintelui Camerei, declarândŭ că refusă de a presinta mandatulŭ sĕu și d'a lua parte la deliberările Camerei ungare, de órece plângerile Românilorŭ nu suntŭ luate în considerațiă.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BOMBAY, 13 Octomvre. — O depeșe din Kabulŭ anunță, că trei sute de supușĭ rușĭ au intratŭ în Heratŭ. Ei ḑicŭ că suntŭ comercianțĭ. S'au luatŭ mĕsurĭ întinse de apĕrare.

GURGHIU, 13 Octomvre. — Prințulŭ de corónă a plecatŭ aséră.

---

latore a pieței, mândre de a lorŭ înfățișare vechie greóie, și monotonă ca a tuturorŭ edificielorŭ ce, în ḑilele binecuvêntate ale Mariei Teresie și mai alesŭ ale lui Iosifŭ alŭ II-lea au pusŭ, cum amŭ ḑice, la șirégŭ orașele și têrgurile cele mai de frunte ale Ardealului.

Aci pe piața Blașiului a fostŭ, încă de pe atuncĭ și va fi póte și de acum înainte, tăria cea mare a Românimei luminate de preste munțĭ. Ca o adevĕrată cetate întărită, dândŭ pieptŭ tocmai în mijloculŭ Ardealului, stă acea mare mânăstire creștină care, pentru ochii lumei celei rele, adăpostește, dér care, în conștința luminată a Românilorŭ de astăḑĭ, dênsa este adăpostită de școlele naționale ce o împresóră și se umbrescŭ sub ea.

Totușĭ în Blașiu, unde încă se totŭ dospesce aluatulŭ României viitóre, pururea au domnitŭ și domnescŭ tăcerea, liniștea și pacea. D'alungulŭ ḑilelorŭ din anŭ, pe piața cea mare se vĕdŭ numai, la timpurĭ regulate, pășindŭ câtre școlă séu către biserică lungele reverende negre ale canonicilorŭ și ale preoțilorŭ, profesorĭ séu oficianțĭ; ér la orele de recreațiunĭ, glóta colcotósă a școlarilorŭ mirenĭ se respândesce deodată și îndată se și risipește, ca o spusă, unii purtândŭ încă pe umerĭ și pe gâtŭ țundra și cióricii albĭ dela părințĭ, alții căpătuițĭ, încă de pe acum pentru unŭ viitorŭ mai ambițiosŭ cu haina civită a civilisațiunei apusane.

(Va urma).

Editorŭ și redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 12 Octomvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5% . . .	99 85
Rentă de hârtiă 5% . .	85.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96 90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	114 22
Bonurĭ rurale ungare . .	104.20
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone . .	104 25
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122 75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	123 50
Renta de hârtiă austriacă	80 95
Renta de arg. austr. . .	82 25
Renta de aurŭ austr. . .	112 10
Losurile din 1860 . . .	135.—
Acţiunile băncei austro-ungare	884 —
Act. băncei de creditŭ ung.	284.75
Act. băncei de creditŭ austr.	283.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5 93
Napoleon-d'orĭ	9.93
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	61.40
Londra 10 Livres sterlinge	125 50

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 26 Septemvre st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	93½	9.½
Renta rom. amort. (5%) . .	96—	97—
» convert. (6%) . .	91—	92—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%) . .	105—	106—
» „ „ (5%) . .	91¾	92¼
» » urban (7%) . .	103—	104—
» » » (6%) . .	96—	97—
» » » (5%) . .	87½	88½
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă . .	14.¼	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ. .	2.03	2.04

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 13 Octomvre st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.53	Vênd.	8.56
Argint românesc	»	8.45	»	8.50
Napoleon-d'orĭ	»	9.89	»	9 96
Lire turcescĭ	»	11.21	»	11.28
Imperialĭ	»	10.21	»	10.36
Galbenĭ	»	5 86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina» 6% .	»	101.—	»	102.--
„ » „ 5% .	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110.—
Discontulŭ . . .	»	7—10% pe anŭ.		

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonézĕ din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS."*

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela I Iuniu st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucuresci	—	4.30	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	9.12	—	—
Timişŭ	—	9.35	—	1.45
Braşovŭ (	—	10.12	—	—
(	7 20	—	4.01	2.32
Feldióra	7 57	--	4.47	—
Apatia	8 24	—	5 28	—
Augustinŭ	8 47	—	5.59	—
Homorodŭ	9 29	—	6 49	—
Haşfaleu	9 37	—	8 35	—
Sighişóra (	10 53	—	9.02	—
(	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11 34	—	9 56	—
Mediaşŭ	12.03	—	10 37	—
Copsa mică	12.26	—	10.59 11.16	—
Micăsasa	12.42	—	11.37	—
Blaşiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1.23	—	12.33	—
Teiuşă	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	2.49	—	2.48	--
Uióra	2 56	—	2 56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.46	—	4 51	—
Apahida	5.01	—	5 28	Trenŭ de persóne
Clusiu (	5.21	—	5 56	
(	—	6 01	—	6 37
Nedeşdu	—	6.19	—	6.58
Ghirbĕu	—	—	—	7.14
Aghirişŭ	—	—	—	7.29
Stana	—	—	—	7 56
Huiedinŭ	—	7.12	—	8.18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9 34
Vadŭ	—	8.20	—	9 53
Mezŏ-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10 47
Veneţia-Orădii	—	—	Trenŭ de persóne	10.57
Oradia-mare (	—	9.11		11.07
(	—	9.16	10.50	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	1.16
Szolnok	—	12.20	4.24	3.29
Buda-pesta	—	2.15	10.05	6.33
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	—	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	7.40	6 18	—
Szolnok	11 05	4.05	10.42	9.38	—
P. Ladány	2 02	5.47	2.02	12 02	—
Oradea mare	4.12	7.11	4 78	2.01	—
Venţia-Orădii	—	—	—	2 08	·
Fudi-Oşorheiu	—	—	—	2 19	—
Teleagŭ	—	7.33	—	2.41	—
Vadŭ	—	8.04	—	3.24	—
Bratca	—	—	—	3.47	—
Bucia	—	—	—	4.07	—
Ciucia	—	8.58	—	4.33	—
Huiedin	—	9.28	—	5.15	—
Stana	—	—	—	5.33	—
Aghiriş	—	—	—	5.53	—
Glărbĕu	—	—	—	6.05	—
Nedişu	—	—	—	6.20	--
Clusiu (	—	10.31	—	6.38	--
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 33	—	—	—	9.16
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 11	—	—	—	10.—
Uióra	1,18	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.05	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 46	—	—	—	10.48
Teiuşă	2 25	—	—	—	11.55
Crăciunelŭ	2 50	—	—	—	12.34
Plaşŭ	3.03	—	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	—	1.34
Copşa mic	4.01	—	—	—	2.13
Mediaşŭ	4.20	—	—	—	2.46
Elisabetopole	4.5[illegible]	—	—	—	3.31
Sigişóra	5.42	—	—	—	4.32
Haşfaleu	6.01	—	—	—	5.02
Homorod	7.27	—	—	—	6.53
Augustinŭ	8.08	—	—	—	7.43
Apatia	8.36	—	—	—	8 23
Feldióra	9·06	—	—	—	9.02
Braşovŭ (	9.46	5.37	—	—	9.52
(	—	—	1.55	—	—
Timişŭ	—	6.20	2.53	—	—
Predealŭ (	—	6.47	—	—	--
(	—	11.30	3.28	—	—
Bucuresci	—	—	9.35	—	—

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	3.00
Alba-Iulia	11.59	—	3 59
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	1.01	--	4.51
Orăştia	1.32	—	5.18
Simeria (Piski)	2 32	—	6 15
Deva	2 52	—	6.35
Branicica	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4 25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	6.27	—	9.33
Conopŭ	6.47	—	9.53
Radna-Lipova	7.28	—	10 27
Paulişŭ	7.43	—	10.42
Gyorok	7.59	—	10.58
Glogovaţŭ	8.28	—	11 25
Aradŭ	8.42	9.17	12.31
Szolnok (	—	2 32	4 30
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12 10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	11.35	5.45	-.
Aradŭ	4 30	6.—	—
Glogovaţŭ	4 43	6.13	—
Gyorok	5 07	6.38	—
Paulişŭ	5.19	6.51	—
Radna-Lipova	5 41	7.10	—
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8.01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.?8	—
Branicica	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10.42	--
Simeria (Piski	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	--
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Arsdulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.18	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) **Petroşenĭ**

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	—	—	2.42
Streiu	—	—	3.25
Haţegŭ	—	—	4.16
Pui	—	—	5.11
Crivadia	—	—	5.58
Baniţa	—	—	6.4
Petroşenĭ	—	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Arsdulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	—	—	6.10
Baniţa	—	—	6.53
Crivadia	—	—	7.37
Pui	—	—	8.20
Haţegŭ	—	—	9.01
Streiu	—	—	9.52
Simeria	—	—	10.31

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ